

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000040

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-01-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вайсберг Мелані --

2. Melani Vaisberg

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 12-02-2026

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11686

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.81.21, 15.81.29

Тема дисертації:

1. Особливості формування соціально-психологічної компетентності фахівців військово-медичних закладів в умовах надзвичайних ситуацій
2. Features of the formation of social and psychological competence of specialists of military medical institutions in emergency situations

Реферат:

1. У дисертації подано результати теоретичного й емпіричного дослідження проблеми формування соціально-психологічної компетентності фахівців військово-медичних закладів в умовах надзвичайних ситуацій. Актуальність проблематики обумовлена змінами змісту професійної діяльності військових медиків, які працюють в умовах бойових дій, обмежених ресурсів, високого емоційного навантаження та моральної невизначеності. У таких надзвичайних умовах особливої значущості набуває здатність медичного персоналу не лише зберігати професійну ефективність, а й підтримувати психічне здоров'я, дотримуватись етичних стандартів і забезпечувати якісну міжособистісну взаємодію. Соціально-психологічна компетентність розглядається як інтегративне новоутворення, що поєднує емоційно-регуляторну, мотиваційну, етико-ціннісну та комунікативну компоненти та визначає здатність особистості ефективно функціонувати в умовах професійної напруги. Перший розділ дисертації присвячено теоретико-методологічному аналізу соціально-

психологічної компетентності як об'єкта наукового вивчення. Розглянуто концептуальні основи конструкта, його складові та функціональну роль у забезпеченні професійної адаптації медичних працівників у високостресових середовищах. У процесі системного аналізу було враховано міждисциплінарні підходи: загальнонаукові положення теорії систем (Берталанфі, Родіна), культурологічний (Лозниця, Левчук) когнітивно-мотиваційні моделі (Дечі та Раян), концепції емоційного інтелекту (Големан, Майер, Холл), теорії морального розвитку (Кольберг, Рест), а також моделі психологічної резиліентності та смисложиттєвої адаптації (Франкл, Ялом, Мадді). У межах аналітичного огляду виділено чотири базові компоненти соціально-психологічної компетентності: емотивний, етичний, комунікативний та мотиваційний. Деталізовано навантаження кожного з них, їхній функціональний зв'язок із результативністю професійної діяльності та здатністю до адаптації в умовах невизначеності та стресу. Підкреслено, що емоційна регуляція є ключовою умовою підтримання внутрішньої рівноваги та ефективної комунікації в умовах кризи, етична компетентність забезпечує морально обґрунтоване прийняття рішень, комунікативна – чіткість інформаційного обміну в команді, а мотиваційна – стабільність внутрішньої професійної спрямованості. Ґрунтуючись на дослідженнях готовності медичних структур у VUCA-середовищі та післядипломній підготовці військових лікарів (Wellington et al., 2022), комунікативній компетентності військових медсестер (Gholami et al., 2015), конфлікту між самооцінкою й оцінкою пацієнтами процесу спілкування в госпіталях (Hussain et al., 2022), а також морально-етичним дилемам прийняття рішень в умовах дефіциту ресурсів (Brown & Doe, 2018) та високого стресу, резиліентності та посттравматичного зростання у військових медиків і персоналу громадської безпеки (Ein et al., 2023), показано, що соціально-психологічну компетентність військово-медичного персоналу доцільно розглядати як багаторівневий, контекстно обумовлений ресурс, який функціонує на перетині індивідуального, групового й організаційного рівнів. Узагальнення емпіричних даних дослідження емоційного інтелекту, міжособистісної комунікації, культурної чутливості, впливу бойових і професійних стресорів, ієрархічних структур та подвійної ролі, зокрема, медика-військовослужбовця (Hoge et al., 2004; Gibbons et al., 2012; Lundberg et al., 2014) дозволило концептуалізувати соціально-психологічну компетентність військово-медичного персоналу як системний медіатор, який містить емоційно-регулятивну, мотиваційну, етико-ціннісну та комунікативну компоненти і визначає здатність особистості ефективно функціонувати в умовах професійної напруги, зберігаючи психічне здоров'я, якість допомоги, згуртованість команд. Це узагальнення емпіричної бази обґрунтовує включення до моделі СПК таких методологічних акцентів, як мультиінформантне оцінювання (самозвіт, оцінки пацієнтів, колег та керівників), урахування типу місії та етапу її розгортання, рольового конфлікту й морального дистресу, а також культурно-контекстуальних параметрів, що забезпечило зовнішню валідність запропонованої теоретичної моделі в умовах тривалої війни. У підсумку першого розділу обґрунтовано доцільність розгляду соціально-психологічної компетентності фахівців військово-медичних закладів як системного конструкта, соціально-психологічної здатності, яка формується на перетині організаційно-контекстуальних вимог, психологічних стресорів та результатів професійного функціоналу, який може бути діагностованим, керованим і цілеспрямовано сформованим у процесі професійного навчання та психологічної підтримки. Це заклало основу для подальших емпіричних досліджень та прикладної розробки тренінгових програм у наступних розділах роботи.

2. The dissertation presents the results of a theoretical and empirical study of the problem of developing the social and psychological competence of specialists in military medical institutions under emergency conditions. The relevance of the issue is determined by changes in the content of the professional activities of military medical personnel who work in conditions of combat operations, limited resources, high emotional load, and moral uncertainty. Under such extreme conditions, the ability of medical staff not only to maintain professional effectiveness, but also to preserve mental health, adhere to ethical standards, and ensure high-quality interpersonal interaction becomes particularly important. Social and psychological competence is considered as an integrative formation that combines emotional-regulatory, motivational, ethical-value, and communicative components and determines the individual's ability to function effectively under conditions of professional strain. The first chapter of the dissertation is devoted to the theoretical and methodological analysis of social and

psychological competence as an object of scientific study. The conceptual foundations of the construct, its components, and its functional role in ensuring the professional adaptation of medical workers in high-stress environments are examined. In the course of the systemic analysis, interdisciplinary approaches were taken into account: general scientific principles of systems theory (Bertalanffy, Rodina), the cultural-activity approach, cognitive-motivational models (Deci and Ryan), concepts of emotional intelligence (Goleman, Hall), theories of moral development (Kohlberg, Rest), as well as models of psychological resilience and meaning-oriented adaptation (Frankl, Yalom, Maddi). Within the analytical review, four basic components of social and psychological competence are distinguished: emotional, ethical, communicative, and motivational. The contribution of each of them, their functional connection with the effectiveness of professional activity and the ability to adapt under conditions of uncertainty and stress are elaborated. It is emphasized that emotional regulation is a key condition for maintaining internal balance and effective interaction with patients in crisis conditions, ethical competence ensures morally grounded decision-making, communicative competence provides clarity of information exchange within the team, and motivational competence underpins the stability of internal professional orientation. Drawing on research on the readiness of medical forces in a VUCA environment and the postgraduate training of military physicians (Wellington et al., 2022), the communicative competence of military nurses (Gholami et al., 2015), the conflict between self-assessment and patient assessment of communication in hospitals (Hussain et al., 2022), moral and ethical dilemmas of decision-making under resource scarcity (Brown & Doe, 2018), as well as stressors, resilience, and post-traumatic growth among military medics and public safety personnel (Ein et al., 2023), it is shown that social and psychological competence should be considered as a multilevel, context-dependent resource that operates at the intersection of individual, group, and organizational levels. The synthesis of empirical data on emotional intelligence, interpersonal communication, cultural sensitivity, the impact of combat and professional stressors, hierarchical structures and the dual role of medic-service member (Hoge et al., 2004; Gibbons et al., 2012; Lundberg et al., 2014) made it possible to conceptualize the social and psychological competence of military medical personnel as a systemic mediator between organizational and contextual demands, psychological stressors, and professional performance outcomes (quality of care, mental health, team cohesion). This synthesis of the empirical base substantiates the inclusion in the model of social and psychological competence of such methodological emphases as multi-informant assessment (self-report, evaluations by patients, colleagues, and supervisors), consideration of mission type and deployment phase, role conflict and moral distress, as well as cultural and contextual parameters, which ensured the external validity of the proposed theoretical model in the conditions of protracted war. In summary, the first chapter substantiates the expediency of considering social and psychological competence as a systemic construct that can be diagnosed, managed, and purposefully developed in the process of professional training and psychological support. This laid the foundation for further empirical research and the applied development of training programs in the subsequent chapters of the work.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Хомич, Г., & Вайсберг, М. (2025). Комунікативні та організаторські здібності у структурі соціально-психологічної компетентності працівників військово-медичного закладу. Науковий Часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Серія 12, Психологічні Науки, 26 (71),

99–107.

- 2. Вайсберг, М. (2025). Соціально-психологічна компетентність медичних сестер військово-медичних закладів в умовах невизначеності та професійних ризиків. Габітус, 72 (2), 181-187.
- 3. Вайсберг, М. (2025). Модель соціально-психологічної компетентності лікарів військово-медичних закладів в умовах російсько-української війни. Габітус, 73, 350-357.
- 4. Vaisberg, M. (2024). Socio-Psychological Competencies in Battlefield Care: Challenges and Imperatives for Military Medical Professionals. Industrial & Organizational Psychology eJournal (SSRN) Electronic Journal, Elsevier Inc.
- 5. Vaisberg, M. (2024). Challenges Faced by Medical Personnel in Military Medical Institutions: The Imperative for Socio-Psychological Competence. Social Science Research Network (SSRN) Electronic Journal, Elsevier Inc.
- 6. Вайсберг, М. (2025). Модель формування емоційної регуляції та стійкості медичних працівників. У Матеріалах XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених (с. 214–217).
- 7. Вайсберг, М. (2025). Оптимізація професійної діяльності фахівців військово-медичних закладів в умовах надзвичайних ситуацій. У Матеріалах науково-практичної конференції «Особливості медико-психологічної реабілітації в умовах воєнного стану» (с. 19–23).
- 8. Вайсберг, М. (2025). Соціально-психологічна компетентність фахівців військово-медичних закладів як організаційно-психологічний виклик в умовах війни. У матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Орликівські читання – 2025» (с. 45–47).

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U200881

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хомич Галина Олексіївна

2. Halyna O. Khomych

Кваліфікація: к. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8748-8165

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Родіна Наталія Володимирівна
2. Nataliia V. Rodina

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7537-9292

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57208337259 ;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208337259> ; <https://orcid.org/0000-0002-7537-9292>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Матяш Михайло Миколайович
2. Mykhailo M. Matiash

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4248-060X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколаєв Леонід Олегович
2. Leonid O. Nikolaiev

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6506-4871

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: JPK-3277-2023;

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=wmaD6IMAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Руденко Оксана Володимирівна

2. Oksana V. Rudenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7717-1663

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заклучні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Доцевич Тамілія Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Доцевич Тамілія Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сіропол Володимир Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна